

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ
МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ І НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ**

Ступінь бакалавра
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Освітньо-професійна програма Логопедія. Спеціальна психологія

2024-2025 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Білюк Олена Геннадіївна, кандидат педагогічних
наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

Анотація. У програмі обґрунтовано процес формування у студентів професійної компетенції у галузі методики навчання математики та формування елементарних математичних уявлень у дітей з особливими освітніми потребами в спеціальній (корекційній) школі VIII виду для дітей з ТПМ та інклюзивному просторі освіти. Значна увага в програмі приділена висвітленню сутності поняття «Спеціально-методична професійна компетентність вчителя-логопеда у сфері інклюзивного навчання» і необхідні навички та вміння асистента, вчителя, вихователя щодо визначення сутності соціальних проблем та розглядаються механізми вироблення, прийняття та реалізації нових педагогічних систем освіти для осіб з особливими потребами.

Ключові слова: компетентнісний підхід, загальні і фахові спеціально методичні компетентності, вчитель-логопед, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами

Abstract. The program substantiates the process of forming students' professional competence in the field of methods of teaching mathematics and the formation of basic mathematical concepts in children with special educational needs in a special (correctional) school VIII type for children with TPM and inclusive education. Considerable attention is paid to the essence of the concept of "Special-methodical professional competence of a speech therapist in the field of inclusive education" and the necessary skills and abilities of assistant, teacher, educator to determine the nature of social problems and mechanisms for developing, adopting and implementing new pedagogical education systems. people with special needs

Keywords: specially methodical competences. competence approach, general and professional competence, teacherspeech therapists, inclusive education, children with psychophysical development disorders.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково- дослідне завдання: написання наукової статті на студентську науково- практичну конференцію	Спеціальність	Рік підготовки: 4-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин –90 год.	Спеціальність	7-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,5 год. самостійної роботи студента – 1,5 год.		Лекції	
			10
		Практичні, семінарські	
			20
https://moodle.mdu.edu.ua/my	Ступінь бакалавра	Лабораторні	
		Самостійна робота	
			60
		Вид контролю: екзамен	

Мова викладання: українська. Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 80/160 год.: 80 год. - аудиторні заняття, 160 год. - самостійна робота, 33/67 %;

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково- дослідне завдання: написання наукової статті на студентську науково- практичну конференцію	Спеціальність	Рік підготовки: 4-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин –90 год.	Спеціальність	7-й	8-й
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 10 год. самостійної роботи студента – 80 год.		Лекції	
			4
		Практичні, семінарські	
			6
https://moodle.mdu.edu.ua/my	Ступінь бакалавра	Лабораторні	
		Самостійна робота	
			80
		Вид контролю: екзамен	

Мова викладання: українська. Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 32/68 год.: 32 год. - аудиторні заняття, 58 год. - самостійна робота (10% ~ 90%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

2.1. Мета курсу: сформувані у студентів цілісне уявлення про завдання, методи, організацію та зміст навчання математики в спеціальному дошкільному освітньому закладі; познайомити студентів з прийомами спеціальної роботи на уроках математики в школі для дітей з тяжкими порушеннями мови та порушеннями інтелекту.

2.2. Завдання курсу: розкрити зміст корекційно - освітньої програми з математики для дітей з порушеннями мовлення, та особливості математичних уявлень у дошкільнят з різними відхиленнями у розвитку; - показати необхідність комплексного підходу до формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному закладі; - ознайомити з окремими питаннями методики формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному закладі; - навчити планувати і аналізувати заняття з формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному закладі. - надання теоретичних знань з загальних питань організації уроку математики, проблеми розв'язування арифметичних прикладів і задач для шкіл для дітей з ТНР та інтелектуальними порушеннями, особливості окремих методик навчання дітей з порушеннями мовлення математики.

2.3. **Передумови для вивчення дисципліни:** (Корекційна педагогіка з основами спеціальної дидактики, спеціальна психологія та психодіагностика, логопсихологія, методи відбору дітей з особливими освітніми потребами у спеціальні освітні заклади).

Навчальна дисципліна складається з 8 кредитів.

2.4. **Програмні результати навчання відповідно до ОПШ:**

Програмні результати навчання:

ПРН1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій; **ПРН3.** Вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу; **ПРН4.** Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу; **ПРН5.** Сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності; **ПРН6.** Організувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу; **ПРН7.** Здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу; **ПРН8.** Використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів; **ПРН10.** Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями); **ПРН13.** Застосовувати найновіші досягнення в спеціальній освіті, здійснювати науково-дослідницьку та методичну діяльність;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти оволодівають компетентностями:

1.3.1. **Загальнопредметні** використовувати:

ЗК-1.3. Функціонально-поведінкова компетентність в спеціальній освіті. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків). **ЗК-1.6.**

Адаптивна. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами. **ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна (відповідно нозології).** Здатність до застосування сучасних засобів

інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини задля розв'язання абілітаційних, корекційних, реабілітаційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті. **ЗК-3.5. Загальнонавчальна.** Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку; чинним нормативним забезпеченням спеціальної освіти тощо.

1.3.2. Фахові СК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності.

СК.-2 Спеціально-методична (відповідно нозології). Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах тощо. **СК.-3**

Комунікативно-педагогічна (відповідно нозології). Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію. **СК.-4 Проектувальна (загальна та з урахуванням нозології).** Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

СК.-5 Організаційна (відповідно нозології) Здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій. **СК.-8. Корекційно-зорієнтована компетентність.** Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання порушень психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.

СК.-8. Корекційно-зорієнтована компетентність. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання порушень психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.

СК.-8. Корекційно-зорієнтована компетентність. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання порушень психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.

Курс базується на основі знань засвоєних раніше нормативних дисциплін спеціальності.
На вивчення навчальної дисципліни відводиться 240 годин / 8 кредитів ECTS.
Мова викладання – українська.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

- Тема 1.** Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.
- Тема 2.** Методика формування уявлень про величину і форму предметів.
- Тема 3.** Методика формування просторових уявлень та навичок орієнтування в просторі.
- Тема 4.** Методика формування уявлень про час.
- Тема 5.** Методика формування кількісних уявлень, навчання рахунку, рахунковим операціям та вирішенню арифметичних задач.
- Тема 6.** Структура уроку математики в корекційній школі.
- Тема 7.** Методика вивчення першого десятку.
- Тема 8.** Навчання рахунковим операціям Методика вивчення першої сотні.
- Тема 9.** Методика вивчення багатозначних чисел.
- Тема 10.** Методика вивчення таблиці множення і ділення.
- Тема 11.** Методика вивчення першої тисячі.
- Тема 12.** Методика вивчення метричної системи вимірювання.
- Тема 13.** Методика вивчення вимірювання часу.
- Тема 14.** Методика вивчення звичайних дробів.
- Тема 15.** Методика вивчення арифметичних задач.

4. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.

Загальні та окремі питання методики формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному закладі. Формування математичних уявлень

- Тема 1.** Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.
- Тема 2.** Методика формування уявлень про величину і форму предметів.
- Тема 3. Окремі питання методики ФЕМУ.** Методика формування просторових уявлень та навичок орієнтування в просторі.
- Тема 4.** Методика формування уявлень про час.

Кредит 2.

Навчання рахунковим операціям

Тема 5. Методика формування кількісних уявлень, навчання рахунку, рахунковим операціям та вирішенню арифметичних задач

Загальні та окремі питання методики навчання математики в корекційній школі

Навчання математиці у корекційній школі

Тема 6. Структура уроку математики в корекційній школі. Пропедевтика навчання математики.

Навчання рахунковим операціям

- Тема 7.** Методика вивчення першого десятку.
- Тема 8.** Методика вивчення першої сотні.
- Тема 9.** Методика вивчення багатозначних чисел.

Кредит 3.

Табличне множення і ділення Навчання рішення арифметичних задач

- Тема 10.** Методика вивчення таблиці множення і ділення.
- Тема 11.** Методика вивчення першої тисячі.

Формування уявлень про системи вимірювання

Тема 12. Методика вивчення метричної системи вимірювання.

Тема 13. Методика вивчення вимірювання часу.

Тема 14. Методика вивчення звичайних дробів.

Тема 15. Методика вивчення арифметичних задач.

4.1. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем		Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	У тому числі				
л	П		Лаб	Інд.	ср		
1	2	3	4	5	6	7	
Кредит 1. Кредит 1. Формування математичних уявлень							
1	Тема 1. Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	6	1	2			3
2	Тема 2. Методика формування уявлень про величину і форму предметів.	6	1	2			3
3	Тема 3. Методика формування просторових уявлень.	6	1				5
4	Тема 4. Методика формування уявлень про час.	6	1				5
5	Тема 5. Методика формування кількісних уявлень Навчання рахунку, рахунковим операціям, вирішенню арифметичних задач.	6	2	4			
	Усього	30	6	10			14
Кредит 2. Навчання математиці у корекційній школі.							
6	Тема 6. Структура уроку математики в корекційній школі.	8	1,5	6			0,5
7	Тема 7. Методика вивчення першого десятку.	8	0,5	2			5,5
8	Тема 8. Методика вивчення першої сотні.	6	0,5	2			3,5
9	Тема 9. Методика вивчення багатозначних чисел.	8	0,5				7,5
	Усього	30	3	10			17
Кредит 3. Табличне множення і ділення Навчання рішення арифметичних задач							
10	Тема 10. Методика вивчення таблиці множення і ділення.	6		4			2
11	Тема 11. Методика вивчення першої тисячі.	6		4			2
12	Тема 12. Методика вивчення метричної системи вимірювання.	6		2			4
13	Тема 13. Методика вивчення вимірювання часу.	6		2			4
14	Тема 14. Методика вивчення звичайних дробів.	6	1	2			9
15	Тема 15. Методика вивчення арифметичних задач.	4	1	2			7
	Разом	90	10	20			60

4.2. Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Назви кредитів і тем		Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	У тому числі				
л	П		Лаб	Інд.	ср		
1	2	3	4	5	6	7	
Кредит 1. Кредит 1. Формування математичних уявлень							
1	Тема 1. Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	6	1	2			3
2	Тема 2. Методика формування уявлень про величину і форму предметів.	6	1				5
3	Тема 3. Методика формування просторових уявлень.	6					6
4	Тема 4. Методика формування уявлень про час.	6					6
5	Тема 5. Методика формування кількісних уявлень Навчання рахунку, рахунковим операціям, вирішенню арифметичних задач.	6					6
Усього		30	2	2			25
Кредит 2. Навчання математиці у корекційній школі.							
6	Тема 6. Структура уроку математики в корекційній школі.	8		2			6
7	Тема 7. Методика вивчення першого десятку.	8		2			6
8	Тема 8. Методика вивчення першої сотні.	6					6
9	Тема 9. Методика вивчення багатозначних чисел.	8					8
Усього		30		4			26
Кредит 3. Табличне множення і ділення Навчання рішення арифметичних задач							
10	Тема 10. Методика вивчення таблиці множення і ділення.	6					6
11	Тема 11. Методика вивчення першої тисячі.	6					6
12	Тема 12. Методика вивчення метричної системи вимірювання.	6					6
13	Тема 13. Методика вивчення вимірювання часу.	6					6
14	Тема 14. Методика вивчення звичайних дробів.	6					6
15	Тема 15. Методика вивчення арифметичних задач.	4	2				2
Разом		90	4	6			80

5. Теми лекційних занять для денної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість Годин
Кредит 1. Формування математичних уявлень		

1	Тема 1. Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	1
2	Тема 2. Методика формування уявлень про величину і форму предметів.	0,5
3	Тема 3. Методика формування просторових уявлень.	0,5
4	Тема 4. Методика формування уявлень про час.	0,5
5	Тема 5. Методика формування кількісних уявлень Навчання рахунку, рахунковим операціям, вирішенню арифметичних задач.	0,5
Кредит 2 Навчання математиці у корекційній школі.		
6	Тема 6. Структура уроку математики в корекційній школі.	0,5
7	Тема 7. Методика вивчення першого десятку.	0,5
8	Тема 8. Методика вивчення першої сотні.	0,5
9	Тема 9. Методика вивчення багатозначних чисел.	0,5
10	Тема 10. Методика вивчення таблиці множення і ділення.	1
11	Тема 11. Методика вивчення першої тисячі.	1
Кредит 3. Формування уявлень про системи вимірювання Навчання рішення арифметичних задач		
12	Тема 12. Методика вивчення метричної системи вимірювання.	1
13	Тема 14. Методика вивчення звичайних дробів.	1
14	Тема 15. Методика вивчення арифметичних задач.	1
	Разом	10

5.1. Теми лекційних занять для заочної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість Годин
Кредит 1. Формування математичних уявлень		
1	Тема 1. Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	0,5
	Тема 2. Методика формування уявлень про величину і форму предметів.	
2	Тема 3. Методика формування просторових уявлень.	0,5
	Тема 4. Методика формування уявлень про час.	
3	Тема 5. Методика формування кількісних уявлень Навчання рахунку, рахунковим операціям, вирішенню арифметичних задач.	0,5
Кредит 2. Навчання математиці у корекційній школі.		
4	Тема 6. Структура уроку математики в корекційній школі.	0,5
	Тема 7. Методика вивчення першого десятку.	0,5
	Тема 8. Методика вивчення першої сотні.	

5	Тема 9. Методика вивчення багатозначних чисел.	0,5
	Тема 10. Методика вивчення таблиці множення і ділення.	
	Тема 11. Методика вивчення першої тисячі.	
Кредит 3. Формування уявлень про системи вимірювання Навчання рішення арифметичних		
6	Тема 12. Методика вивчення метричної системи вимірювання.	0,5
7	Тема 15. Методика вивчення арифметичних задач.	0,5
	Разом	4

6. Теми практичних занять ДФН

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН
1	Тема 1.Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	2
2	Тема 2. Методика формування уявлень про величину і форму предметів.	2
3	Тема 3. Методика формування кількісних уявлень	2
4	Тема 4.Навчання рахунку, рахунковим операціям	2
5	Тема 5. Методика навчання вирішенню арифметичних задач	2
6	Тема 6.Методика вивчення першої сотні.	2
7	Тема 7.Методика вивчення таблиці множення і ділення.	2
8	Тема 8.Методика вивчення першої тисячі.	2
9	Тема 9. Методика вивчення звичайних дробів.	2
10	Тема 15.Методика вивчення арифметичних задач.	2
	Разом	20

6.1. Теми практичних занять ЗФН

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН
1	Тема 1.Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	1,5
2	Тема 2. Методика формування уявлень про величину і форму предметів.	0,5
3	Тема 3. Методика формування кількісних уявлень	0,5
4	Тема 4.Навчання рахунку, рахунковим операціям	0,5
5	Тема 5. Методика навчання вирішенню арифметичних задач	0,5
6	Тема 6.Методика вивчення першої сотні.	0,5
7	Тема 7.Методика вивчення таблиці множення і ділення.	0,5
8	Тема 8.Методика вивчення першої тисячі.	0,5
9	Тема 9. Методика вивчення звичайних дробів.	0,5
10	Тема 15.Методика вивчення арифметичних задач.	0,5
	Разом	6

7. Теми лабораторних занять ДФН

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		Годин
1	Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	
2	Тема 2. Методика формування просторових уявлень.	
3	Тема 3. Методика формування навичок орієнтування в просторі.	
4	Тема 4. Методика формування уявлень про час.	
5	Тема 5. Структура уроку математики в корекційній школі. Навчальна програма з уроку математики в корекційній школі.	
6.	Тема 6. Методика вивчення першого десятку.	
7	Тема 10. Методика вивчення метричної системи вимірювання	
8	Тема 11. Методика вивчення вимірювання часу.	
	Разом:	

7.1. Теми лабораторних занять ЗФН

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.	
2	Тема 2. Методика формування просторових уявлень.	
3	Тема 3. Методика формування навичок орієнтування в просторі.	
4	Тема 4. Методика формування уявлень про час.	
1.	Тема 5. Структура уроку математики в корекційній школі. Навчальна програма з уроку математики в корекційній школі.	
2.	Тема 6. Методика вивчення першого десятку.	
3	Тема 10. Методика вивчення метричної системи вимірювання	
4	Тема 11. Методика вивчення вимірювання часу.	
	Разом:	

8. Самостійна робота ДФН

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	1.	
1.	Вплив порушень мовлення на процес формування математичних уявлень. Спеціальний підхід у навчанні дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення математики	6
2	Програма формування елементарних математичних уявлень у днз	6
3.	Методика формування дочислових кількісних уявлень у дошкільників з порушеннями мовленнєвого розвитку	6
4	Структура уроку математики в корекційній школі.	4
5	Пропедевтика навчання математики.	4
6	Методика вивчення першого десятку.	4
7	Методика вивчення таблиці множення і ділення.	4
8	Методика вивчення першої тисячі.	2
9	Методика вивчення багатозначних чисел.	2

10	Методика вивчення метричної системи вимірювання.	6
11	Методика вивчення вимірювання часу.	6
12	Методика вивчення звичайних дробів.	6
13	Методика вивчення арифметичних задач.	2
	Разом	60

8. Самостійна робота ЗФН

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	1.	
1.	Вплив порушень мовлення на процес формування математичних уявлень. Спеціальний підхід у навчанні дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення математики	6
2	Програма формування елементарних математичних уявлень у днз	6
3.	Методика формування дочислових кількісних уявлень у дошкільників з порушеннями мовленнєвого розвитку	6
4	Структура уроку математики в корекційній школі.	6
5	Пропедевтика навчання математики.	6
6	Методика вивчення першого десятку.	6
7	Методика вивчення таблиці множення і ділення.	6
8	Методика вивчення першої тисячі.	6
9	Методика вивчення багатозначних чисел.	6
10	Методика вивчення метричної системи вимірювання.	6
11	Методика вивчення вимірювання часу.	6
12	Методика вивчення звичайних дробів.	6
13	Методика вивчення арифметичних задач.	8
	Разом	80

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Підготовка доповіді з висвітленням проблем:

Написання наукової статті на студентську науково-практичну конференцію, пошук літературних джерел та оформлення і систематизація бібліографічних посилань, складання бібліографії **Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:**

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів представляти результати власних досліджень у таких формах, як-от: реферат, доповідь, творча робота, презентація, портфоліо, відео-кейс, демонструючи при цьому:

Елементи наукового дослідження: аргументованість, логічність, лаконічність, науковість, використання досвіду попередників, самостійність, оригінальність.

Стиль і мова наукового дослідження Формально-логічний виклад думок; використання висловів, що відображають причинно-наслідковий зв'язок; Чіткість та однозначність наукової термінології; Логічна конструкція тексту; Об'єктивність викладу; Посилання на джерела;

Цілісність та послідовність розвитку думки; Відсутність емоційно забарвлених елементів мови

(якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій); Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомні аргументи), але не слід зловживати займенником «я» настільки, щоб це кидалося у вічі; Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо); Ясність, доступність, зрозумілість положень і висновків.

Консультації з фахівцями, викладачами. Редагування власного тексту, грамотність, охайність. Дотримання основних вимог оформлення наукового тексту.

Написання наукової статті на студентську науково-практичну конференцію, пошук літературних джерел та оформлення і систематизація бібліографічних посилань, складання бібліографії «Сучасні технології вивчення математики в корекційній школі»

1. Основні напрями спеціальної роботи на уроці математики з дітьми з тяжкими порушеннями мови та інтелекту.
2. Клініко-психологічна характеристика діскалькулії і акалькулії. Форма спеціальної роботи.
3. Напрямок прийомів робіт з розвитку мови на уроках математики.
4. Характер мовного матеріалу на уроках математики.
5. Типові помилки дітей при засвоєнні математичних понять і шляхи їх усунення.
6. Формування геометричних уявлень у дітей з ТНР.
7. Робота над поняттям «рівняння».
8. Робота над поняттям «Рівність і нерівність»
9. Порівняння понять.
10. Робота над числовим рядом.
11. Знайомство із завданням. Види завдань.
12. Алгоритм роботи над завданням.
13. Види уроків математики. Структура уроків. Нетрадиційні форми.
14. Вимога до сучасного уроку.
15. Підготовка вчителя до уроку математики.
16. Міжпредметні зв'язки на уроках математики.
17. Використання дидактичних принципів на уроках математики.
18. Предмет і завдання початкового вчення математики в школі для дітей з ТНР.

(реферат, доповідь, творча робота, відгук на наукову статтю, конспектування наукової літератури, робота в інформаційних джерелах, презентація).

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом

навчального матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та вмій для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Оцінка за виконання *індивідуального наукового-дослідного завдання*, завдань *самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів:

Чіткість та однозначність наукової термінології;

Логічна конструкція тексту;

Об'єктивність викладу;

Посилання на джерела;

Цілісність та послідовність розвитку думки;

Відсутність емоційно забарвлених елементів мови (якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій);

Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомі аргументи), але не слід зловживати займенником „я” настільки, щоб це кидалося у вічі;

Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо);

Розподіл балів, які отримують студенти за 7 кредитів:

Поточне тестування та самостійна робота										КР (3)	Сума
Кредит №1		Кредит № 2-3			Кредит № 4-8			с/р			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7-9	T10-12	T13-15	1-15	50x3 150 б.	800/100 б.
20	20	20	20	20	20	60	60	60	350		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

11. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

1. Наочні (спотерження, ілюстрація, демонстрація, таблиці, схеми, малюнки, ТЗН);
2. Словесні (розповідь, пояснення, порівняння, доповнення, бесіда, дискусія, лекція)
3. Практичні (практичні роботи, вправи, робота з книгою, рішення арифметичних задач, робота з літературою, опрацювання матеріалу в інформаційних джерелах, складання кросвордів, тезування, складання словника, написання рефератів).

13. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>
<http://moodle.mnu.mk.ua>

3. Базовий компонент дошкільної освіти України / Наук. кер. А.М. Богуш / Дошкільне виховання. – 2016. – № 7.
4. ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ <https://mon.gov.ua/ua>
5. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
6. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К.: Видавництво, 2012. 26 с.
7. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» Програма розвитку дитини дошкільного віку / О.І. Білан, Л.М. Возна, О.Л. Максименко Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.
8. Богданович М.В. Математика. Підручник для 1 класу. – К., 2001.
9. Бойчук О.В., Фесюкова Л.Б. Дитячий садок із поглядом у майбутнє. Харків, 2005.
10. Гаврилова Н. В. Особливості засвоєння математичних знань молодшими школярами з порушеннями мовленнєвого розвитку : дис. канд. псих. наук : 19.00.08. / Н. В. Гаврилова. Київ, 2004. 292 с. 3.
11. Гаврилова Н. В. Особливості засвоєння знань з математики молодшими школярами з порушеннями мовленнєвого розвитку [Електронний ресурс] / Н. В. Гаврилова // Київ: Актуальна освіта. 2005. Режим доступу до ресурсу: <http://www.studmed.ru/docs/document4546?view=1>.
12. Грибанова О.К. Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей / О.К. Грибанова, Щербакова К.Й. К., 1987.
13. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник [для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»] /укладач Л. В. Іщенко. Вид. 2–ге, перер. та доп. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.
14. Корчевська О., Кордуба П. Конспекти уроків з математики у 1 класі. Тернопіль, 2002.
15. Кочина Л.П. Навчання математики в першому класі. Посібник для вчителів. – К., 2002.
16. Нагорна О. Б. Особливості корекційно–виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 141 с.
17. Основні вимоги до уроку математики у спеціальній школі для розумово відсталих дітей та характеристика його структурних елементів. ОВ Гаврилов – Збірник наукових праць Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально–педагогічна, 2013
18. Особливості використання якісної оцінки математичних знань у розумово відсталих школярів. ОВ Гаврилов, ОІ Утьосов Збірник наукових праць Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер.: Соціально–педагогічна. 2013
19. Пагута Т.І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально–методичний посібник / Упорядник Т.І.Пагута. Львів, “Новий Світ–2000”, 2019.–298с.
20. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. – К., 2004 .
21. Савченко О.Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти //Дошкільне виховання. – 2000. – № 11.
22. Тунік І. Доказове мислення у дошкільнят // Дошкільне виховання. – 2001. – № 1.Сазонова А.В. Загальнотеоретичні основи природничо–математичної освіти дітей дошкільного віку / А.В. Сазонова – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010 – 248 с.
23. Старченко В.А. Формування логіко–математичної компетентності у старших дошкільників: Навчально–методичний посібник до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / В.А. Старченко – К.: «Світлич», 2009. – 80с.
24. Щербакова Е.И. Методика формирования элементов математики у дошкольников : учебн. пос. / Е.И. Щербакова – К. : Изд–во Европ. Ун–та, 2005. – 392 с.

25. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів [2–ге вид., допов. І переробл.] Харків: ЧП «Принт–Лідер», 2011. 414 с
26. Скворцова С.О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання молодших школярів розв’язувати сюжетні математичні задачі: [монографія] / Світлана Олексіївна Скворцова, Яна Станіславівна Гаєвець. Харків: «Ранок–НТ», 2013. 332 с.
27. Спеціальна методика викладання математики в допоміжній школі: Курс лекцій: Навчальний посібник / Упорядники О.В. Гаврилов, О.М. Ляшенко. Хмельницький: ПП Пантюк С.Д., 2003. – 272 с.
28. Заїка А. М. Математика. 30 кроків до школи. / А. М. Заїка. Харків: Торсінг плюс, 2011. 64 с.
29. С. Дендебера. Формування логіко–математичних уявлень дітей дошкільного віку. [Електронний ресурс] Режим доступу:http://nashaucheba.ru/docs/7/6273/conv_1/file1.pdf#page=61
30. Жигайло О. Підготовка до школи – один з найважливіших аспектів логіко–математичного розвитку дошкільника. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://youngestscientists.bl.ee/AQGS/2013_6-2/pedagogy/50-56.pdf
31. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників / К.Й. Щербакова. К.: В–во Європейського університету, 2011. –262 с.
32. Кобрій О. Технології логіко–математичного розвитку дітей дошкільного віку: навч.–метод. посіб. / О. Кобрій. – Дрогобич: Ред.–вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010. 63 с.
33. Сухар В. Л. Дидактичні ігри. Старший дошкільний вік / Авт.–упоряд. В.Л. Сухар. Х.: Вид–во “Ранок”, 2012. 192 с. (Дошкільна освіта).
34. Пізнавальний розвиток старших дошкільників / уклад. Дикань Н. І., Мельниченко К. С., Шевцова О. А. Х.: Вид. група “Основа”, 2011. 319с. (Серія “Впевнений старт”).
35. Степанова Т.М. Навчаємо математики. Формування елементарних математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку / Т.М. Степанова Гінеза 2014
36. Рібцун Ю.В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс / Ю.В.Рібцун. – К. : Освіта України, 2011. 292 с.
37. Савінова Н.В., Стельмах Н.В., Серeda І.В. Корекційно-виховна діяльність педагога у сучасних закладах освіти/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с. 7. Савінова Н.В., Стельмах Н.В. Серeda І.В., Кисличенко В.А. Білюк О.Г., Берегова М.І., Борулько Д.М., Іванова Т.М. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с
38. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина І) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В.Савінова, О.Г.Білюк, М.І.Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 150 с/ ISBN 978-617-534-633-4
39. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина І) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 136 с / ISBN 978-617-534-664-8
40. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина ІІ) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В. Савінова, О.Г. Білюк, М.І. Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 150 с / ISBN 978-617-534-633-5
41. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина ІІ) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 200 с / ISBN 978-617-534-664-9
42. Шеремет М.К. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі: Навчально- Навчально-методичний посібник. М.К. Шеремет, Н.Г. Пахомова - К.: Знання, 2009. – 250 с.

Допоміжна література

43. Проектування і розвиток професійно успішної особистості в умовах освітньо-виховного середовища університету : монографія / за заг. ред. В.Д.Будака. – Миколаїв : Іліон, 2017. – С.155-169. ISBN 978-617-534-405-7 Колективна монографія
44. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Психологічні особливості роботи з важковиховуваними дітьми (для тих, хто працює з важковиховуваними дітьми і неблагополучними родинами)): Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 254 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Білюк О.Г. (1,6 д.а.), Чугуєва І.Є., Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В.
45. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Ситуації в житті дітей молодшого шкільного віку). Програма «Знаю і Розумію» практичний матеріал надання психологічної допомоги молодшим школярам, які знаходяться в складних життєвих ситуаціях, або пережили психотравмуючі ситуації. Практичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 384 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Чугуєва І.Є., Білюк О.Г.(1,6 д.а.), Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В., Репка А.О.
46. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів / монографія / за заг. ред. Н.В.Савінової. – Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с. (1,5 д.а.)
47. Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Серeda, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 188 с. ISBN 978-617-729-086-4 (1,5 д.а.)

Інформаційні ресурси

48. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
49. <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm> <http://moodle.mnu.mk.ua>
50. www.ikprao.com;
51. www.mon.gov.ua ;
52. www.edu.com;
53. www.gramota.com;
54. <http://library.auca.kg>
55. <http://www.bj.pu.com>
56. <http://www.edu.com>
57. <http://www.e-teaching.com>
58. <http://www.ict.edu.com>
59. <http://www.asha.org>
60. <http://www.aacap.org>
61. <http://www.dec-sped.org>
62. <http://www.downsideup.org>
63. <http://www.logoped.in.ua>
64. <http://logoburg.nm.com>